DOM.CI VIVIANI ... APPENDIX AD FLORÆ CORSICÆ PRODROMUM

Domenico Viviani

DOM.^CI VIVIANI

IN REGIA UNIVERSITATE GENUENSI BOTAN. ET HIST. NAT. PROFESSORIS

APPENDIX

AD FLORÆ CORSICÆ PRODROMUM (*)

SCABIOSA MEDITERRANEA *Nob.* Glaberrima; foliis caulinis ellipticis utrinque acuminatis, integerrimis, mediove serratis; involucro imbricato, squamis exterioribus subrotundo-ovatis, interioribus sensim spathulato-oblongis; corollulis quadrifidis: semine, calyculoque paleis laceris coronato.

H. In sylvis montanis Corsicæ.

Obs. Inflorescentiâ S. Leucanthæ accedit; foliis verò omnino distincta.

ANCHUSA CRISPA *Nob.* Strigosa; foliis lineari-oblongis, grossé rariterque dentatis, caulinis undulato-crispis; spicis laxis; calycibus quinquefidis, corollæ tubum æquantibus, in fructu ventricosis, pendulis, secundis; corollæ laciniis obovatis, squamis faucis ovatis, ciliatis; seminibus lævibus, subtriquetris.

H. in Corsicæ collibus.

PHYTEUMA SERRATUM *Nob.* Glaberrimum; capituli subrotundi bracteis latè ovatis, acuminatis, serratis, flores æquantibus; foliis radicalibus lineari-lanceolatis, obsoletè serrulatis, in longum petiolum attenuatis, caulem subæquantibus, caulinis conformibus, brevioribus, summis sessilibus; stylo exserto, stigmate trifido.

Obs. P. hemisphæricæ habitum quodammodo gerit: differt præcipuè bracteis serratis.

SCILLA FASTIGIATA *Nob.* Bulbis tunicatis; foliis angusto-linearibus, basi attenuatis, scapum filiformem superantibus; bracteis amplexantibus, ovato-acuminatis, pedunculis inferioribus elongatis, scapo longioribus.

H. in monte *Coscione*, Corsicæ.

(*) Anno præterito 1824. Genuæ editum, ex speciminibus à dilectissimo olim auditore meo Med. Doct. St. Serafino in Corsica lectis.

Obs. Certò à S. vernâ *Engl. Bot. tab.* 23 diversa: à cæteris magis etiam recedit. An hìc spectat Synonimum Clusii à Wildenowio ad *S. vernam* relatum, à Smithio verò in Fl. Brit. abiectum?

ALLIUM PARCIFLORUM *Nob.* Staminibus simplicibus; scapo foliifero, foliis setaceo-filiformibus breviore; spathæ subquadrifloræ bracteis binis, conniventibus, ovato-lanceolatis, mucronatis, triplò brevioribus pedunculis capillaribus, inæqualibus, erectis; petalis linearibus, in cylindrum conniventibus, apice reflexis.

H. propè *Bonifacio.*

Obs. Petala carnea, dorso lineâ sanguineâ exarata. Planta spithamea ab. A. tenuifloro *Ten.* et a pusillo *Cyr.* quod est maritimum *Rafin.* sane diversa.

POLYGONUM EQUISETIFORME *Sibth.* et *Smith Prodr. Fl. gr. p.* 266.

H. Secus torrentem *S. Petri* in Corsica.

Obs. Singularis species à P. flagelliforme *Bertol.* omnino diversa.

SAXIFRAGA CERVICORNIS *Nob.* Hirta; foliis radicalibus cuneiformibus, dilatato-palmatis, trifidisque, laciniis linearibus obtusis, subtus exquisitè nervosis; summis integerrimis; calyce glanduloso hirto, triplò breviore petalis obovatis, quinquenerviis, basi attenuatis.

H. in monte *Coscione* in Corsica.

Obs. Neque cum S. exaratâ *Decand.* neque cum geranioide *Lapeyr.*, inflorescentiâ præcipue accedit, confundenda.

POTENTILLA CRASSINERVIA. *Nob.* Caule adscendente corymboso; foliis radicalibus quinatis, foliolis obvatis utrinque hirsutis, subtus exquisitè parallelo-nervosis, caulinis ternatis, foliolis cuneiformilibus, tridentato-incisis; stipulis, etiam inferioribus, obliquè-ovatis, foliis calycinis majoribus ovato-acutis; corolla (lutea) calycem superante; receptaculis nudis, carpellis obliquè ovatis, densè pilosis, superficie lævi.

H. in monte *Coscione* Corsicæ.

RANUNCULUS CORDIGERUS *Nob.* in *Fl. Cors. Prodr.* Adde Syn. R. alpinus Tribuli aquatici foliis *Bocc. Mus. p.* 162, *tab.* 124. qui celebratum Ranunculum sardonium Veterum esse contendit.

RANUNCULUS INSULARIS *Nob.* Hirsutus; radice fasciculato-tuberosâ; foliis radicalibus tripartitis, laciniis lateralibus bisectis, sessilibus, incisis, mediâ pedicellatâ, tripartitâ, laciniis bifidis, trifidisque; caulinis trifidis, petiolo amplexicaule: calycibus patulis, ovato-acutis, pilis adpressis tectis.

H. in montibus Corsicæ et Sardiniæ borealis *Tempio.*

STACHYS MARRUBIIFOLIA *Nob.* Pilis patentibus hirta; caule brachiato; fo-

liis cordatis, subrotundo-ovatis, crenatis, floralibus ovatis, ellipticisque, apice spinulosis; verticillis laxis, sexfloris; corollæ (purpureæ) labii inferioris lobis lateralibus abbreviatis, medio, galeâque emarginatâ.

H. in Corsicâ. (1)

ORIGANUM SMYRNÆUM *Lin. Sibth. Smith et Prodr. Fl. gr. p.* 417.

H. in montibus supra *Corte* in Corsica.

Obs. Nostro quoque, uti et græco specimini à Smithio memorato, descriptio O. glandulosi *Fl. atl.* à Willdenowio utì ab O. smyrnæo diversi inter species recepti, pænitus congruit; hinc O. glandulosum è specierum elencho deleatur.

THLASPI SCAPIFLORUM *Nob.* Foliis omnibus radicalibus, longè petiolatis, rotundato-oblongis, integerrimis, nudiusculis; siliculis ellipticis, angustè emarginatis, stylo elongato.

H. in monte *Coscione* in Corsica.

Obs. Inter Thlaspia recipio, donec aptiora specimina diversum fortasse genus, iuxta Nuperorum placita, explodere sinant.

HUTCHINSIA PYGMÆA *Nob.* Glabra; foliis carnosulis, radicalibus obovatis, grossè et obsoletè dentatis, integerrimisve, in petiolum attenuatis; caulinis sessilibus, semiamplexicaulibus; siliculâ ellipticâ, truncatâ, obtusè emarginatâ, stylo brevissimo, persistente.

H. in monte *Coscione.*

Obs. Planta vix pollicaris, annua: suas in hoc genere affines habet H. pumilam, stylosam, brevistylem, cui præcipuè accedit. Cotyledones accumbentes.

ERUCARIA HYPOGEA. *Nob.* Fl. Cors. Prodr. p. 11.

Radix simplex, cylindrica, perpendicularis, perennis? Folia omnia radicalia, plurima, in orbem disposita, oppositè, rarius alternè pinnato-falcata, quandoque inversé falcata, pinnis nunc supernè, nunc infernè, aliàs utrinque unidentatis, basim versus sensim minoribus, extimâ trilobâ, pilis rigidulis, per ætatem defluentibus, præcipue basim versus ciliata. Pedunculi omnes radicales, plures,

(1) Liceat hic novæ Stachydis speciei phrasim sistere, quæ cum in australioribus Liguriæ maritimis promontoriis à me reperta fuerit, Mediterranei oppositas insulas incolere admodum probabile est.

STACHYS DIVARICATA *Nob.* Hirsuta; foliis trinerviis, inferioribus ovatis, cordatis, crenatis; floralibus ellipticis, aristatis, summis integerrimis; verticillis sexfloris; calycis dentibus acuminato-aristatis, in fructu reflexis; corollæ labio superiore bifido, laciniis linearibus divergentibus, inferiore lobis lateralibus in dentem erumpentibus, medio rotundato, emarginato.

H. in collibus maritimis Promontorii *Portofino* Lig. orientalis. Annua.

inter folia prodeuntes, nudi, uniflori, in anthesi erecti, foliorum majorum longitudine duplò breviores, in fructu sub ipsa folia deflexi, terræ incumbentes. Calyx tetraphyllus, duplò corollâ brevior, erectus, connivens, setis sparsus, foliolis ovato-oblongis, acutiusculis, duobus oppositis vix in basi productioribus. Corolla lutea; petalorum ungues paulò calyce breviores, limbo obovato, Stamina sex: filamenta nuda; quorum longiora calycem paulò excedentia, glandulâ basi suppositâ; antheræ oblongæ, biloculares. Germen oblongum, compressum, dorso utrinque obsoletè costatum. Stylus longitudine staminum, subtetragonum, glabrum; stigma incrassatum, subbilobum. Siliqua uni, vel sæpius binodosa, nodi, non articulatim, sed coarctactione divisi, è basi dehiscente semina emittentes, hispidi, torulosi, veluti corticosi, putamine cartilagineo, in coarctatione non interrupto: nodus superior sæpius abortu monospermus, vel etiam aspermus, abiens in rostrum conico-cylindricum, nudiusculum, ipsius nodi longitudine: nodus inferior bilocularis, dissepimento cartilagineo, valvularum plano parallelo, singulo loculo 3—5 spermo, seminibus è dissepimenti periferiâ funiculo pendulis, subrotundo-ovatis, compressis, nigro-badiis. Cotyledones planiusculæ, incumbentes. (1)

Obs. Singularis huius plantæ descriptionem integrare, iconemque addere placuit, quò evidentiùs patescat, quantùm à vero recesserint summi alioquin in scientia viri, qui in siccis speciminibus à me iisdem communicatis, siliquæ nodum abortientem fortasse intuiti, Rapistri potiùs, quàm Erucariæ genus recognoscere sibi visi sunt. Cæterum speciem hanc malo inter Erucarias latiùs sumptas recipere, quàm novum genus condere, nullis fixis characteribus definiendum.

CARDAMINE Bocconi. *Nob.* Foliis caulinis alternè pinnatis, biiugis, ternatisque; foliolorum pedicellis filiformibus, patentibus, subæquantibus foliola subrotondo-ovata, tri-vel inæqualiter quinqueloba, rachide flexuosa, siliquis linearibus, deflexis.

Nasturtium montanum, nanum, rotundo Thalictri folio, cyrnæum *Bocc. Mus*, *pag.* 171. *tab.* 118. figura, folia præsertim, apprimè exhibet magnitudine naturali.

H. in montibus Corsicæ.

Obs. Speciem hanc nullus fortasse post Bocconem vidit, licèt eiusdem synonimum undique ad alie-

(1) *Expl. Tab. fig.* 2. Planta magnitudine naturali. *a* Petalum cum stamine; *b* Germen; *c* Siliqua longitudinaliter secta, nodo superiore monospermo; *d* Siliquæ sectio horizontalis, cum dissepimento; *e* Semen germinans; *f* Cotyledones incumbentes; *g* Capsula infernè dehiscens, semina emittens.

nas species distraxerint: Primum à Linnæo ad C. græcam citatur sociatum cum synonimo alterius speciei à Boccone ipso descriptæ in *Plantis siculis p.* 84. *tab.* 44 *fig.* 2. quæ speciem sane diversam exhibet. Willdenowius horum synonimorum primum ad C. thalictroidem *Allioni* transtulit, alterum ad C. græcam reliquit, cui reapse spectat. Allionii plantam a nostrâ omnino diversam esse, non tantum ex Allionii descriptione et figurâ patet, quam à Willdenowio ipso, qui eamdem *admodum affinem* C. *Chelidoniae* declarat. Decandollius tandem in suo *Syst. nat.* Allionii specie segregatâ, iterum duo Bocconii synonima perperam coniungit in Cardamine græca, sub nomine Pteroneuri græci, additis synonimis C. græcæ. *Ten. Fl. nap.* et *Smithii Prodr. Fl. gr.* At species neapolitana, quæ quidem eadem est ac græca, certò à C. nostrâ Bocconi differt, quod quò magis patescat, definitionem specificam sic restaurare lubet, ex speciminibus locis natalibus lectis.

CARDAMINE GRÆCA *Lin.* excl. syn. *Bocc.*

C. GLAUCESCENS, foliis pinnatis, pinnis 4—5 jugis, interioribus alternis, exterioribus oppositis, subsessilibus, ovatis, inciso crenatis, tripartitisve; siliqnis linearibus, margine scariosis.

BRASSICA RECTANGULARIS. *Nob.* Glabra, foliis rectangulo-pinnatis, pinnis extimè confluentibus, foliolis sessilibus, laciniisque lato-liuearibus profundè serratis, petalorum unguibus, staminibusque calycem superantibus; rostro compresso, siliquam glabram æquante.

H. in Corsica prope *Cagna.*

ERODIUM BOCCONI. *Nob.* Decumbens, hirtum; foliis ovatis, cordatis, crenato-incisis; stipulis, bracteisque lanceolatis; pedunculis bifloris, calyce mucronulato, petala obovata (albida) paulò superante; carpellis hirtis, rostro glabro.

Geranium æstivum, minimum, supinum, alpinum, chamædryoides, flore albo variegato *Bocc. Mus. p.* 160. *Tab.* 128.

H. in montibus *Vignolla*, et S. Michaelis.

Obs. Iuxta Decandollium est var. E. maritimi, a quo sanè specificè differt, memoratis characteribus, nunquam in E. maritimum fluentibus, corollâ longe minori, statione constanter montanâ, nunquam maritimâ.

ERODIUM CUNEATUM. *Nob.* Caule diffuso; foliis ambitu ovatis, subcordatis, sinuato-tripartitis, laciniis lateralibus rectangulo patentibus, oblongis, mediâ longiore, cuneiformi, apice crenato-incisa; pedunculis inferioribus elongatis, unifloris, superioribus umbellatis; corollâ calycem aristatum paulò superante.

H. *Aiaccio* in ruderatis.

MALVA RIBIFOLIA. *Nob.* Caule erecto, pilis simplicibus, stellatisque asperso; foliis inferioribus cordatis, quinquelobis, superioribus quinquefidis, palmatisque, lobis obtusis, latè inæqualiterque crenatis, subtus stellato-pubescentibus; pedunculis solitariis, folio longioribus; petalis calycem triplò superantibus.

H. in Corsicæ montibus.

MALVA circinnata. *Nob.* Caule erecto, pilis simplicibus sparso; foliis cordatis, crenulatis, inferioribus reniformibus, superioribus circinnato-quinquelobis, petiolis supernè hispidis; pedunculis solitariis, unifloris, petiolo duplò brevioribus; calycis exterioris foliolis oblongis, interioris laciniis ovatis-acutis, corollà quadruplò brevioribus.

H. in Corsica *Ortolo*, *Casalabrina.*

SPARTIUM gymnopterum. *Nob.* Ramosissimum, ramis alternis, oppositisque, nonnullis aphyllis, apice spinescentibus; foliis ad ramorum basim ternatis, sessilibus, foliolis obovato-linearibus, utrinque sericeis, rameis simplicibus: floribus racemosis, nudis, inferioribus subverticillatis; vexillo carinâque subæqualibus, sericeis, alis brevioribus nudiusculis.

H. in rupibus maritimis Corsicæ et Sardiniæ.

Obs. Cum S. ramosissimo *Fl. atl.* coniungere non audeo, quòd accuratissimi Desfontanesii descriptio cum huius speciei memoratis characteribus dissentiat.

CARDUUS fasciculiflorus. *Nob.* Caule interruptè alato, foliorumque decursive pinnatorum laciniis nudiusculis, palmato-angulatis, incisis, segmentis longè spinosis; floribus axillaribus, sessilibus, inferioribus solitariis, alternis, superioribus in fasciculum elongatum congestis; calycibus cylindricis glabris, foliolis adpressis, lanceolato-linearibus, spinosis.

H. *Vignolla*, et *Parao* in Corsica.

SENECIO flabellatus, *Nob.* Villosus; caule erecto; foliis inferioribus lyratis, laciniâ extimâ maximâ rotundatâ, inciso-dentatâ, basi cuneatâ, superioribus sessilibus, bipinnatifidis; floralibus linearibus, in calycem hemisphericum confluentibus.

H. in collibus siccis *Castel-Sardo.*

Obs. Corollulæ radii vix revolutæ. Pappus scaber, pilis ad lentem articulatis. Calycis foliola apicè intacta, margine membranaceo. Ambigit inter Seneciones, et Cinerarias.

CENTAUREA filiformis. *Nob.* Glabriuscula, calycinis foliolis appendice triangulari sphacelatâ pectinato-ciliatâ, auctis; foliis pinnatis, pinnis filiformibus, elongatis, sæpius integerrimis, summis simplicibus; caule erecto angulato.

H. in vertice montis *Tavolara.*

LIMODORUM sphærolabium. *Nob.* Bulbis fasciculatis, filiformibus; caule squamis vaginato, subaphyllo; bracteis germine brevioribus; petalis longitudine subæqualibus, duobus interioribus angustioribus; labello rotundato, subun-

dulato, basi coarctato, canaliculato, calcare cylindrico, germen æquante.

♃. Prope *Bonifacio* in Corsica.

Obs. Labello rotundato, non ovato, seu elliptico, à L. abortivo differt, cuius refert habitum.

OPHRYS CANALICULATA. *Nob.* Bulbis geminis; spicâ tri-quadriflorâ; petalis exterioribus latè ovatis, medio concavo incumbente, duobus interioribus minimis, conformibus, ciliato-hispidis; labello basi cuneiformi, fauce altè canaliculatâ, hinc convexâ trifidâ, laciniis lateralibus ovato-acuminatis, hispidis, brevioribus, mediâ in duos lobos anticè expansâ.

♃. in collibus *Bonifacio* in Corsica.

Obs. Differt ab O. ciliatâ *Biv.* petalis interioribus ovatis, minimis, non lineari-lanceolatis, duplò tantùm exterioribus minoribus; labelli fauce in nostrâ profunde canaliculatâ, laciniis lateralibus ovato-acuminatis, non oblongis.

PARIETARIA LUSITANICA *Lin. Sp. pl.* 1492.

FL. HERM. INVOLUCRUM quadripartitum, hispidum, uniflorum, persistens, laciniis lineari-lanceolatis, calyci adpressis, duplòque brevioribus, in fructu pyramidatim conniventibus.

CALYX inferus, rotatus, quadrifidus, concavus, membranaceus, utrinque pilis sparsus, laciniis ovato-acutis, dorso linea saturatione exaratis, in fructu conniventibus, ipsumque tegentibus.

STAMINA: filamenta quatuor æqualia, fundo calycis, et contra eiusdem lacinias inserta, membranaceo-complanata, inflexa, calycem longitudine æquantia: Antheræ ovatæ, compressæ, biloculares, loculis longitudinaliter dehiscentibus, ante dehiscentiam inflexo-inversæ, in dehiscentia elasticè adsurgentes.

PISTILLUM: germen liberum, ovatum, pilis circundatum: stylus brevissimus, stigma acutiusculum.

PERICARPIUM: Utriculus crustaceus, ellipticus, glaberrimus, badio-niger, tegens semen conforme; albumen nullum; Cotyledones virescentes foliaceæ.

FL. FOEM. structura eadem ac in hermaphrodito, demptis staminibus.

P. LUSITANICA: Caule filiforme, procumbente, ramuloso, foliis alternis, subrotundis, breviter in petiolum contractis, pilosis; floribus omnibus axillaribus, subsolitariis, subsessilibus; involucro quadripartito, unifloro. (*fig.* 1).

♃. in humidis montis *Tavolara* in Corsica.

Obs. Speciem in Europa australiore rarò inventam, aspectu potiùs quàm rita scrutatione Botanicis perspectam, mihi rimandam adsumpsi; nam in hac, simpliciori modo, natura exhibet, quæ in totius generis œconomia illustranda possunt converti. Synonima Linnæi, Loisel. Fl. gal. *Not.* p. 144. et P. ocymifoliae *Poir.* quae descriptionum et iconum defectu nisi dubitanter admodum recipere possumus, facile nunc erit autoptis extricare.

Expl. tab. fig. 1. Planta magnitudine naturali. *a* flos hermaphroditus posticè inspectus cum involucro. *b* idem anticè ut staminum insertio appareat. *c* flos fœmineus, germen tectum exhibens. *d* involucrum fructum tegens. *f* staminum oppositorum par exhibens, ut pateat quomodo in hoc genere antherae inflexae, et sibi invicem oppositae, calycis laciniis incumbentibus repressae, inversam positionem retineant, donec explicato, in anthesi, calyce, elasticè adsurgant. *e* Stamen in anthesi expli-

catum. *f* semen utriculo inclusum. *g* semen. Omnia lente acuta inspecta; nam flos minimus, vix 2/3 lin. diametro attingens.

ASPIDIUM DISTANS. *Nob.* Stipite densè paleaceo; fronde lineari-lanceolatâ, acuminatâ, elongatâ, bipinnatâ, pinnis remotis, lanceolato-linearibus, acuminatis, apicem versus confluentibus, pinnulis lineari-oblongis, basi truncata sessilibus, integerrimis, subtus strigosis.

H. in Corsicæ sylvis *Allo Spedale.*

Obs. Frons bipedalis et ultra, conspicua inter congeneres pinnis distantibus, superioribus alternis, latisque paleolis rufis, quibus stipes tegitur.

Genuæ Kal. Novembr. anno MDCCCXXV.

Visto. *Se ne permette la Stampa.*

S. GRATAROLA *Revis.*

Per la Gran Cancellaria.

D. Prev. PICCONI *Rev. Eccl.*

Anno MDCCCXXV. GENUÆ, Typis Y. GRAVIER, Typographi et Bibliopolæ.

Fig. 1.

Fig. 2.

[illegible] del.